

# Ny Bokin'i Daniela — Isa Fahafolo amby Dimampolo amby Zato

*Famoahana ny Fahitana Farany nataon'i Daniela: Dia Mitovy amin'ny  
an'ireo Virijina Hendry*

Jeff Pippenger  
2024-03-24

Efa natomboka ny fandinihantsika ny fahitana farany nomena an'i Daniela tamin'ny famantarana an'i Daniela ho tandindon'ny vahoakan'Andriamanitra amin'ny fanekena amin'ny andro farany; ary nampiasaintsika ny andininy voalohany miaraka amin'ny toko farany mba hanombohana hamantatra ireo toetra ara-paminaniana ananan'izany vahoaka amin'ny andro farany izany izay asehon'i Belteshazara. Ny vahoakan'Andriamanitra amin'ny fanekena amin'ny andro farany dia maneho ny Millerita amin'ny hetsiky ny anjely voalohany, ary ny iray hetsy sy efatra amby efapolo arivo amin'ny hetsiky ny anjely fahatelo. Ny Millerita no nanatanteraka ny fanoharana ny amin'ny virijiny folo, ary izany fanoharana izany dia averina indray amin'ny teny sy litera tsy misy diso amin'ny andro farany.

“Matetika aho no itarihana ho amin'ny fanoharana ny amin'ireo virijiny folo, dimy tamin'ireo no hendry, ary dimy no adala. Efa tanteraka sy mbola hotanterahina hatramin'ny litera farany io fanoharana io, satria manana fampiharana manokana ho amin'izao andro izao izy, ary tahaka ny hafatry ny anjely fahatelo, dia efa tanteraka sady mbola hitohy ho fahamarinana ankehitriny mandra-pahatongan'ny fiantaran'ny andro.” Review and Herald, August 19, 1890.

Ny fanandraman'ireo hetsika roa tonta amin'ny andro farany dia fanandraman'ny Advantisma.

“Ny fanoharana ny amin'ireo virijina folo ao amin'ny Matio 25 dia mampiseho koa ny fanandraman'ny vahoaka Advantista.” Ilay Fifanandrinana Lehibe, 393.

Ny Millerita dia naneho ny fihetsiketsehan'ilay anjely voalohany, ary ny fanandraman'izy ireo koa dia nasehon'ny fiangonan'i Filadelfia. Tamin'ny taona 1856, ny fihetsiketsehana Millerita Filadelfiana dia nifindra ho amin'ny fihetsiketsehana Laodiseana, ary tamin'ny fikomiana tamin'ny 1863 dia mbola nifindra lavidavitra kokoa ho amin'ny fiangonana Advantista Mitandrana ny Andro Fahafito Laodiseana izany.

Ny iray hetsy sy efatra amby efapolo arivo dia maneho ny hetsiky ny anjely fahatelo, ary ny fiainan'izy ireo koa dia nasehon'ny fiangonan'i Filadelfia. Tamin'ny taona 1989, dia novahana ny tombokasen'ny bokin'i Daniela ho an'ny fiangonana Advantista Mitandrana ny Andro Fahafito laodikeana, ary tamin'ny 11 Septambra 2001 dia nanomboka ny hetsika Advantista laodikeana, ary tamin'ny Jolay 2023 dia tonga ny fiovana niverina ho amin'ny hetsika filadelfiana.

Belteshazzar, na Daniela, dia maneho ny hetsika Filadelfiana amin'ny andro farany, izay mamerina ny hetsika Filadelfianan'ny Millerita “hatramin'ny litera farany indrindra.” Ny andininy voalohany amin'ny fahitana farany dia maneho ireo vahoakan'ny andro farany ireo, ary ny fijoroana

vavolombelona farany ao amin'ny fahitana farany dia tsy maintsy mifanaraka amin'ny fijoroana vavolombelona voalohany ao amin'ny fahitana farany. Ny dingam-panadiovana ao amin'ny Daniela toko faha-roa ambin'ny folo dia manondro ny fitomboan'ny fahalalana sy ireo sokajy roa vokarin'izany. Belteshazzar no fanehoana faratampony ny olon-kendry amin'ny andro farany. Ao amin'ny Daniela toko faha-roa ambin'ny folo dia misy, farafahakeliny, fahamarinana ara-paminaniana dimy izay vatofantsika ho an'ny hetsika Millerita, ka tsy maintsy haverina ao amin'ny hetsiky ny anjely fahatelo.

Ny voalohany dia ny fizotran'ny fanadiovana izay mamoka sokajy roa amin'ireo mpivavaka, ka noho izany dia manatanteraka ny fanoharana ny amin'ireo virijina folo ao amin'ny fiandohana sy ao amin'ny fiafarana.

Fa ianao kosa, ry Daniela, akatòny ny teny, ary asiana tombo-kase ny boky, mandra-pahatongan'ny andro farany; maro no hivesivezy etsy sy eroa, ary hitombo ny fahalalana.... Ary hoy Izy: Mandehana amin'ny lalanao, ry Daniela; fa voahidy sy voaisy tombo-kase ny teny mandra-pahatongan'ny andro farany. Maro no hodiovana sy hohatsaraina ka ho fotsy, ary hosedraina; fa ny ratsy fanahy kosa hanao ratsy ihany; ary tsy hisy amin'ny ratsy fanahy hahafantatra; fa ny hendry no hahafantatra. Daniela 12:4, 9, 10.

Ny fanavahana ny hendry sy ny ratsy fanahy (adala) dia mifototra amin'ny fahatakarany—dia ny fahaizany mizara ara-tsaina—ny fitomboan'ny fahalalana izay nosokafana tamin'ny fotoan'ny farany, na tamin'ny 1798 ho an'ny Millerites, na tamin'ny 1989 ho an'ny iray hetsy sy efatra arivo sy efatra alina. Takina amin'ny vahoakan'Andriamanitra ny hahafantarany fa ny Advantisma no fanandramana asehon'ny fanoharana momba ny virijiny folo; fa raha tsy misy izany fahatakarana izany dia tsy hitady hahatakatra izy ireo hoe rahoviana no tonga ny “fotoan'ny farany” ho an'ny taranaka farany, na inona ilay hafatra izay nohafahana tamin'izany fotoana izany. Raha tsy misy ny fahatakarana fa ny fanandraman'ny Advantista dia fizahan-toetra misy dingana telo, miorina amin'ny fivoaran'ny fahamarinana miandalana, izay mitondra any amin'ny vokatra “aina-na-fahafatesana”, dia tsy azo atao ny mamantatra ny fiantsoana ambony ananan'ny Advantista Mitandrina ny Andro Fahafito tsirairay. Belteshazara dia maneho vahoaka iray izay mahalala fa nandalo ilay fizotran'ny fanadiovana naseho amin'ny hoe “nodiovina, nofotsiana, ary nozahan-toetra” izy. Io fizotran'ny fanadiovana misy dingana telo io indrindra no faritana mazava ho asan'ny Fanahy Masina.

Kanefa lazaiko aminareo ny marina: Mahasoana anareo ny fialako; fa raha tsy miala Aho, dia tsy ho avy aty aminareo ny Mpananatra; fa raha handeha Aho, dia hirahiko ho aty aminareo Izy. Ary raha tonga Izy, dia hampiaiky izao tontolo izao ny amin'ny ota sy ny amin'ny fahamarinana ary ny amin'ny fitsarana: ny amin'ny ota, satria tsy mino Ahy izy; ny amin'ny fahamarinana, satria mankany amin'ny Raiko Aho, ka tsy hahita Ahy intsony ianareo; ny amin'ny fitsarana, satria efa voatsara ny andrianan'izao tontolo izao. Mbola manana zavatra maro holazaina aminareo Aho, nefa tsy zakanareo ankehitriny izany. Fa rehefa tonga Izy, dia ny Fanahin'ny fahamarinana, no hitari-dalana anareo ho amin'ny marina rehetra; fa tsy hiteny avy amin'ny tenany Izy; fa izay rehetra ho reny, dia izany no holazainy; ary ny zavatra ho avy aza dia hasehony aminareo. Jaona 16:7–13.

Ny asan'ny Fanahy Masina amin'ny fitarihana ireo virijina hendry ho amin'ny fahamarinana rehetra" dia mitaky ny hananarany, izay midika hoe hananatra na hampiaiky heloka, izao tontolo izao ny amin'ny ota sy ny fahamarinana ary ny fitsarana; ary ireo no dingana telo mitovy indrindra izay miteraka na virijina hendry na virijina adala ao amin'ny Daniela toko faharoa ambin'ny folo. Ny hafatra izay nofaritan'i Jesosy ho asan'ny Fanahy Masina no "solika," izay mampiseho ny fahasamihafana misy eo amin'ny hendry sy ny ratsy fanahy ao amin'ny Daniela 12. Ny olon'Andriamanitra amin'ny andro farany dia tsy maintsy mahatakatra ny fitomboan'ny fahalalana ho an'ny taranany, ary ao anatin'izany fahalalana izany ny faneken'ny fa na virijina adala izy ireo na virijina hendry ao amin'ny fanoharana ao amin'ny Matio toko faha-dimy amby roapolo.

"Naseho an'i Jaona tao amin'ny fahitana masina ireo zavatra ireo. Hitany ilay antokon'olona asehon'ireo virijiny dimy hendry, nitondra ny jirony voaomana tsara sy nirehitra, ka nihiaka tamim-piravoravoana izy hoe: 'Indro ny faharetan'ny olona masina; indreo ireo izay mitandrina ny didin'Andriamanitra sy ny finoan'i Jesosy. Ary nahare feo avy any an-danitra aho nanao tamiko hoe: Soraty hoe: Sambatra ny maty izay maty ao amin'ny Tompo hatramin'izao; Eny, hoy ny Fanahy, mba hialany sasatra amin'ny fiasarany; ary ny asany manaraka azy.'"

"Maro izay nandre ny hafatry ny anjely voalohany sy faharoa no nihevitra fa ho velona hahita an'i Kristy ho avy eo amin'ny rahon'ny lanitra. Raha izay rehetra nilaza fa mino ny fahamarinana no nanatanteraka ny anjarany tahaka ny virijina hendry, dia efa ho efa nambara tamin'ny firenena sy foko sy samy hafa fiteny ary olona rehetra izany hafatra izany. Kanefa dimy no hendry ary dimy no adala. Ny fahamarinana dia tokony ho nambaran'ny virijina folo, nefa dimy monja no efa nanomana izay ilaina mba hiarahana amin'izay antokona olona nandeha tamin'ny mazava izay tonga taminy. Ilaina ny hafatry ny anjely fahatelo. Tsy maintsy natao izany fanambarana izany. Maro tamin'izay nivoaka hitsena ny Mpampakatra teo ambanin'ny hafatry ny anjely voalohany sy faharoa no nandà ny hafatry ny anjely fahatelo, dia ilay hafatra farany fitsapana homena izao tontolo izao."

"Ho tanteraka koa ny asa mitovy amin'izany rehefa ilay anjely hafa, izay aseho ao amin'ny Apokalypsy 18, manolotra ny hafany. Tsy maintsy haverina ny hafatry ny anjely voalohany sy faharoa ary fahatelo. Homena ny fiangonana izao antso izao: 'Mivoaha avy ao aminy, ry oloko, mba tsy hiraيسانareo amin'ny fahotany.' 'Rava, rava Babylona lehibe, ka tonga fonenan'ny demonia sy fitoeran'ny fanahy maloto rehetra ary tranom-borona misy ny vorona maloto sy ankahalaina rehetra. Fa ny firenena rehetra dia efa nisotro ny divain'ny fahatezeran'ny fijangajangany, ary ny mpanjakan'ny tany efa nijangajanga taminy, ary ny mpandranto amin'ny tany efa nihanana-karena tamin'ny haben'ny zava-manitra nahafinaritra azy.... Mivoaha avy ao aminy, ry oloko, mba tsy hiraيسانareo amin'ny fahotany, ary mba tsy handraيسانareo anjara amin'ny lozany; fa ny fahotany efa tafakatra hatrany an-danitra, ary Andriamanitra efa nahatsiaro ny helony' [Apokalypsy 18:2-5]."

"Raiso tsirairay ato amin'ity toka ity, ka vakio tsara, indrindra fa ny roa farany: 'Ary ny fahazavan'ny jiro dia tsy hamirapiratra ao aminao intsony na oviana na oviana; ary ny feon'ny mpampakatra sy ny ampakarina dia tsy ho re ao aminao intsony na oviana na oviana; fa ny mpandranto tao aminao no olona lehibe tamin'ny tany; fa tamin'ny odinao no namitahana ny

firenena rehetra. Ary tao aminy no nahitana ny ran'ny mpaminany sy ny an'ny olona masina ary ny an'izay rehetra novonoina tambonin'ny tany.”

“Ny fanoharana ny amin'ny virijina folo dia nomen'i Kristy tenany mihitsy, ary ny antsipiriany rehetra ao aminy dia tokony hodinihina amim-pitandremana. Ho avy ny fotoana izay hanidiana ny varavarana. Isika dia aseho na amin'ny alalan'ny virijina hendry na amin'ny virijina adala. Tsy azontsika avahana ankehitriny, ary tsy manana fahefana isika hilaza hoe iza no hendry ary iza no adala. Misy ireo mitana ny fahamarinana amin'ny tsi-fahamarinana, ary ireo dia miseho ivelany tahaka ny hendry.” Manuscript Releases, volume 16, 270.

Amin'ny maha-Adventista antsika, izay nantsoina hiantso ny lehilahy sy ny vehivavy hivoaka avy ao Babylona amin'ilay lalàn'ny Alahady izay ho avy tsy ho ela, dia “aseho ho na amin'ny virijina hendry na amin'ny virijina adala isika.” Ilay antokon'olona izay hitan'i Jaona, “asehon'ireo virijina hendry dimy, miaraka amin'ny fanilony voakarakara sy mirehitra,” izay nofaritan'i Jaona koa ho ireo izay manana “ny faharetan'ny olo-masina,” ary izay “mitandrana ny didin'Andriamanitra sy ny finoan'i Jesosy,” dia ireo efatra arivo sy efatra alina sy iray hetsy, izay takiana hitandrana ny didin'Andriamanitra, hampihatra ny finoan'i Jesosy, ary hahalala fa izy ireo no virijina ao amin'ny fanoharana ao amin'ny Matio toko fahadimy amby roapolo. Tsy vitan'ny hoe mila mahatakatra izy ireo fa na virijina hendry na virijina adala izy, fa tsy maintsy mamerina koa ny fanandramana asehon'i Daniela ho “voadio sy nofotsiana ary notsapaina.”

Ary nihira tahaka ny fihirana vaovao teo anoloan'ny seza fiandrianana sy teo anoloan'ny zava-manana aina efatra ary ny loholona; ary tsy nisy olona nahay nianatra izany fihirana izany afa-tsy ilay efatra arivo amby efa-polo amby iray hetsy, dia ireo izay navotana avy tamin'ny tany. Ireo no tsy mba voaloton'ny vehivavy; fa virijina izy. Ireo no manaraka ny Zanak'ondry na aiza na aiza alehany. Ireo no navotana avy tamin'ny olona, ho santatra ho an'Andriamanitra sy ho an'ny Zanak'ondry. Ary tsy nisy lainga hita teo am-bavany; fa tsy manan-tsiny izy eo anoloan'ny seza fiandrianan'Andriamanitra. Apokalypsy 14:3–5.

Misy farafahakeliny dimy aseho ao amin'ny Daniela toko faha-roa ambin'ny folo, izay fahamarinana mifandray amin'ny hetsika Millerita an'ilay anjely voalohany, ka haverina indray sy ho takatra amin'ny fahafenoana kokoa amin'ny alalan'ny hetsiky ny iray hetsy sy efatra arivo amby efatra alina. Ny iray amin'ireo fahamarinana ireo dia ilay fizotran'ny fanadiovana misy dingana telo mifandraika amin'ny fanoharana ny amin'ireo virijina folo. Ny fahamarinana voalohany izay takatr'i William Miller teo amin'ny lafiny fotoan'ny faminaniana dia ny “impito”, ao amin'ny Levitikosy enina amby roa-polo, ary izany fahamarinana izany dia voatondro ao amin'ny Daniela roa ambin'ny folo, sady izy no fahamarinana voalohany ao amin'ny tantara Millerita izay voalaza ao.

Fa ianao kosa, ry Daniela, akatòny ny teny, ary asio tombo-kase ny boky mandra-pahatongan'ny andro farany; maro no hivezivezy atsy sy aroa, ary hitombo ny fahalalana. Dia izaho Daniela nijery, ka, indro, nisy roa hafa nitsangana, ny iray tety an-dafin'ny moron'ny ony, ary ny iray tery an-dafin'ny moron'ny ony. Ary ny iray niteny tamin'ilay lehilahy nitafy rongony fotsy madinika, izay teo ambonin'ny ranon'ny ony hoe: Mandra-pahoviana no hahataperan'ireo zava-mahagaga ireo? Dia reko ilay lehilahy nitafy

rongony fotsy madinika, izay teo ambonin'ny ranon'ny ony, raha nanandratra ny tanany ankavanana sy ny tanany ankavia ho any an-danitra izy ka nianiana tamin'Ilay velona mandrakizay fa ho amin'ny andro iray sy andro roa ary tapany izany; ary rehefa vitany ny hampielezana ny herin'ny vahoaka masina, dia ho tanteraka izany rehetra izany. Ary nahare aho, nefa tsy nahafantatra; dia hoy izaho: Tompoko ô, hanao ahoana no hiafaran'ireo zavatra ireo? Ary hoy Izy: Mandehana amin'ny lalanao, ry Daniela; fa voahidy sy voaisy tombo-kase ny teny mandra-pahatongan'ny andro farany. Maro no hodiofina sy hatao fotsy ary hozahan-toetra; fa ny ratsy fanahy hanao ratsy ihany; ary tsy hisy amin'ny ratsy fanahy hahafantatra; fa ny hendry no hahafantatra. Daniela 12:4–10.

Ity andalan-teny ity dia manomboka amin'ny filazana fa ny bokin'i Daniela dia hakatona tombo-kase mandra-pahatongan'ny andro farany, ary mifarana amin'ny filazana fa ny bokin'i Daniela dia hakatona tombo-kase mandra-pahatongan'ny andro farany. Eo anelanelan'ny fanakatonana tombo-kase voalohany sy farany ny tenin'i Daniela, ny fijoroana ho vavolombelona nianianan'“Ilay velona mandrakizay doria” dia izao: “fa ho amin'ny andro iray sy andro roa ary tapaky ny andro izany; ary rehefa vitany ny hanaparitaka ny herin'ny vahoaka masina, dia ho tanteraka izany rehetra izany.”

Izay nanome izao fanambarana nianianana izao dia Ilay teo ambonin'ny rano, nitafy lamba rongony fotsy madinika. Daniela nahita anjely iray teo amoron'ny ony Hiddekel amin'ny lafiny iray ary anjely iray hafa teo amorony amin'ny lafiny ilany, ary ny iray tamin'ireo anjely ireo dia nametraka fanontaniana, izay novalian'Ilay teo ambonin'ny rano. Ny fanontaniana dia hoe: “Mandra-pahoviana?” Ireo no teny roa voalohany mitovy amin'ny fanontaniana napetraka ao amin'ny andininy fahatelo ambin'ny folo ao amin'ny toko fahavalo amin'ny bokin'i Daniela.

Dia naheno olomasina iray niteny aho; ary olomasina iray hafa nanao tamin'ilay olomasina anankiray izay niteny hoe: Mandra-pahoviana no haharetan'ny fahitana ny amin'ny fanatitra isan'andro sy ny fahadisoana mahatsiravina mampandringana, ka hanolorana ny fitoerana masina sy ny antokon'olona hohitsakitsahina? Ary hoy izy tamiko: Hatramin'ny roa arivo sy telon-jato andro; dia hodiofina ny fitoerana masina. Daniela 8:13, 14.

Ny rafitra ara-paminaniana iray ihany no hita ao amin'ireo resaka roa tonta, afa-tsy ny hoe ao amin'ny toko fahavalo dia eo amoron'ny renirano Ulai i Daniela, fa tsy eo amoron'ny renirano Hiddekel. Ao amin'ny toko fahavalo dia nisy anjely iray (olomasina) “nanao tamin'ilay olomasina anankiray izay niteny hoe: mandra-pahoviana?” Ny teny hebreo nadika hoe “ilay olomasina anankiray” dia ilay teny hebreo hoe “Palmoni,” izay midika hoe Ilay Mpanisa Mahagaga, na Ilay Mpanisa ny zava-miafina. Ao amin'ny toko fahavalo dia i Jesosy (Ilay Mpanisa Mahagaga) no niteny, ary nisy olomasina iray hafa nanontany an'i Jesosy (ilay olomasina anankiray) hoe: “mandra-pahoviana?”

Ao amin'ny toko faharoa ambin'ny folo, Ilay mitsangana eo ambonin'ny rano dia anontanian'ilay anjely izay teo amin'ny iray tamin'ny moron'ny Reniranon'i Hiddekel hoe: “mandra-pahoviana?” Ireo andalan-teny roa ireo dia tsy maintsy heverina miaraka, andalana eo ambonin'ny andalana. Ny fanontaniana voalohany ao amin'ny toko fahavalo dia hoe: “mandra-pahoviana ny fahitana ny amin'ny fanitsakitsahana ny fitoerana masina sy ny antokon'olona, izay tanterahina voalohany

amin'ny fivavahan-tsampy, ary avy eo amin'ny fahefan'ny papa?" Ny fanontaniana ao amin'ny toko faharoa ambin'ny folo kosa dia hoe: "mandra-pahoviana no hahatongavana amin'ny faran'ireo zava-mahagaga ireo?" Avy eo dia omena ny valiny nianianana avy amin'i Palmoni, Ilay Mpandrindra Isa Mahagaga izay nitafy lamba rongony sady nitsangana teo ambonin'ny rano hoe: "ho amin'ny fotoana iray sy fotoana roa ary tapany izany; ary rehefa vitany ny hampielany herin'ny vahoaka masina, dia ho tanteraka avokoa izany rehetra izany."

Ny fanontaniana'ny Ony Ulai sy Hiddekel dia hoe: "Mandra-pahoviana no haharetan'ny fahitana ny amin'ny fanaparitahana ny vahoakan'Andriamanitra, izay tanterahin'ny fivavahan-tsampy ary avy eo ny fahefan'ny papa, raha manitsakitsaka ny fitoerana masina sy ny antokony izy ireo?" Ny valiny dia hoe mifarana amin'ny 1798 izany fanitsakitsahana izany, rehefa manomboka ny asan'i Palmoni amin'ny fananganana ny tempolin'ny Millerita, ary avy eo dia mifarana efatra amby efapolo taona sy enina tatỳ aoriana, amin'ny 1844, rehefa tokony hodiova ny fitoerana masina.

Tamin'ny toko faharoa ambin'ny folo dia nandre ilay resaka i Daniela, "nefa tsy azoko." Naneho faniriana hahatakatra i Daniela, araka izay asehon'ny fangatahany tamin'i Kristy. "Ry Tompoko ô, inona no ho faran'ireo zavatra ireo?" Ny fanehoany faniriana hahatakatra dia nisolo tena ny fanirian'ireo virijina hendry hahatakatra, satria napetraka teo anelanelan'ireo filazana roa momba ny bokin'i Daniela hofehezina mandra-pahatongan'ny andro farany ny fifanakalozan-kevitra manontolo. I Daniela dia nisolo tena ny faniriana napetraka tamin'i William Miller mba hahatakatra ny fahamarinana izay novahana tombo-kase tamin'ny 1798, ary ny fahamarinana voalohany notarihina ho fantany dia ny fanitsakitsahana ny fitoerana masina sy ny tafika, voalohany tamin'ny alalan'ny fanompoan-tsampy ary avy eo tamin'ny alalan'ny fahefana papaly nandritra ilay vanim-potoana izay nampielezana ny herin'ny vahoaka masina, ho fahatanterahan'ny "impito," ao amin'ny Levitikosy enina amby roa-polo.

Ny fanirian'i Miller hahalala ny fahamarinana dia asehon'ny fanirian'i Daniela, nefa tsy feno ny fahatakarana'i Miller. I Daniela dia maneho ny fanirian'i Miller, ary i Beltesazara kosa dia maneho ireo izay manana fahatakarana feno ny zavatra sy ny fahitana. Farafahakeliny dia misy fahamarinana lehibe dimy izay isan'ny fanandraman'ny Millerita ao amin'ny Daniela toko faharoa ambin'ny folo, ka hahita fitoviana mifanandrify amin'izany ao amin'ny tantaran'ny iray hetsy sy efatra alina amby efatra arivo. Ny iray amin'izany dia ny nahatanterahan'izy ireo sy ny nahafantarany fa izy ireo no nanatanteraka ny fanoharana ny amin'ny virijina folo, miaraka amin'ny fizahan-toetra dingana telo ao aminy; ary ny iray hafa dia ny fahazoan'izy ireo ny vato fehizoro iorenan'ny "fotoana fito," ao amin'ny Levitikosy toko fahenina amby roapolo.

Hotohizantsika ao amin'ny lahatsoratra manaraka ity fianarana ity.

“Ary amin'izany ny fanjakan'ny lanitra dia ho tahaka ny virijina folo, izay naka ny fanalany ka nivoaka hitsena ny mpampakatra. Ary ny dimy tamin'ireo dia hendry, ary ny dimy kosa adala. Fa ireo adala dia naka ny fanalany, nefa tsy nitondra menaka niaraka taminy; fa ny hendry kosa nitondra menaka tao anatin'ny fitoerany niaraka tamin'ny fanalany. Ary raha ela tonga ny mpampakatra, dia samy rendremana izy rehetra ka natory. Ary nony misasakalina, dia nisy antso hoe: Indro, avy ny mpampakatra; mivoaha hitsena azy ianareo. Dia nitsangana ireo virijina rehetra ireo ka nanamboatra ny fanalany. Ary hoy ny adala tamin'ny hendry: Omeo

anay ny menakareo, fa efa ho faty ny fanalanay. Fa ny hendry namaly hoe: Tsia, fandrao tsy ho ampy ho anay sy ho anareo; fa aleo mankany amin'izay mivarotra ianareo, ka mividianana ho an'ny tenanareo. Ary raha mbola nandeha hividy izy, dia tonga ny mpampakatra; ary izay efa vonona dia niara-niditra taminy ho ao amin'ny fampakaram-bady; ary nakatona ny varavarana. Rehefa afaka izany, dia tonga koa ireo virijina sasany ka nanao hoe: Tompoko, Tompoko, vohay izahay. Fa izy namaly ka nanao hoe: Lazaiko aminareo marina tokoa: Tsy fantatro ianareo. Koa amin'izany miambena ianareo; fa tsy fantatrareo na ny andro na ny ora hihavian'ny Zanak'olona.”

“Ankehitriny isika dia miaina amin'ny andro mampidi-doza indrindra, ary tsy misy na dia iray aza amintsika tokony hanemotra amin'ny fitadiavana fiomanana ho amin'ny fihavian'i Kristy. Aoka tsy hisy hanaraka ny ohatry ny virijina adala ka hihevitra fa azo antoka ny miandry mandra-pahatongan'ny fotoam-pahoriana vao mahazo fiomanana ara-toetra hahafahany maharitra amin'izany andro izany. Ho tara loatra ny hitady ny fahamarinan'i Kristy rehefa antsoina hiditra ny vahiny ka hodinihina. Izao no fotoana hitafiana ny fahamarinan'i Kristy,—dia ny fitafian'ny fampakaram-bady izay hahatonga anao ho mendrika hiditra amin'ny fanasan'ny Zanak'ondry. Ao amin'ilay fanoharana, ny virijina adala dia aseho ho mangataka diloilo, nefa tsy nahazo izany araka ny fangatahany. Izany dia tandindon'ireo izay tsy nanomana ny tenany tamin'ny fampivelarana toetra haharitra amin'ny fotoam-pahoriana. Toy ny hoe handeha any amin'ny namany izy ka hiteny hoe: Omeo ahy ny toetrareo, fa raha tsy izany dia ho very aho. Ireo izay hendry tsy nahavita nampita ny diloilony ho amin'ny fanilo efa ho fatin'ny virijina adala. Ny toetra dia tsy azo afindra. Tsy zavatra azo vidina na amidy izy io; fa zavatra tsy maintsy azo. Ny Tompo dia nanome ny tsirairay avy fahafahana hahazo toetra marina mandritra ny ora fitsapana; nefa tsy namboariny ny lalana hahafahan'ny olombelona iray mampita amin'ny hafa ny toetra izay novolavolainy tamin'ny fandalovany zava-tsarotra, tamin'ny fianarany lesona avy amin'ilay Mpampianatra Lehibe, mba hahafahany maneho faharetana ao anatin'ny fizahan-toetra sy mampihatra finoana hahafahany manala tendrombohitry ny tsy fahafahana. Tsy azo atao ny mampita ny hanitry ny fitiavana,—na manome amin'ny hafa fahalemam-panahy, fahakingana, ary faharetana. Tsy azo atao amin'ny fon'olombelona iray ny mandrotsaka ao amin'ny fon'ny hafa ny fitiavan'Andriamanitra sy ny olombelona.”

“Fa avy ny andro, sady efa akaiky antsika izany, izay haseho amin'ny alalan'ny fakam-panahy manokana ny lafiny rehetra amin'ny toetra. Ireo izay mijanona ho mahatoky amin'ny foto-kevitra, izay mampihatra finoana hatramin'ny farany, dia ireo izay efa voaporofa ho mahatoky teo ambanin'ny fizahan-toetra sy ny fitsapana nandritra ireo ora teo aloha tamin'ny androm-pitsapany, ary efa namolavola toetra mitovy amin'ny an'i Kristy. Ireo izay efa namboly fifankazarana akaiky tamin'i Kristy no ho izany, dia ireo izay, amin'ny alalan'ny fahendreny sy ny fahasoavany, dia mpiombona amin'ny toetra araka an'Andriamanitra. Kanefa tsy misy olombelona afaka manome amin'ny hafa fanoloran-po avy amin'ny fo sy ireo hatsaram-panahin-tsaina mendrika, na hanonitra ny tsy fahampiany amin-kery ara-pitondrantena. Isika tsirairay dia afaka manao zavatra betsaka ho an'ny hafa amin'ny fanomezana amin'ny olona ohatra mitovy amin'ny an'i Kristy, ka amin'izany dia mitaona azy hankany amin'i Kristy mba handray ny fahamarinana izay tsy ahafahany mijoro eo amin'ny fitsarana raha tsy eo aminy. Tokony handinika amim-bavaka ny raharaha lehibe momba ny

fanorenana toetra ny olona, ka hamolavola ny toetrany araka ny modely avy amin'Andriamanitra.” The Youth Instructor, January 16, 1896.